

BLOGI

Merkittävimpien pankkien kestävyyttä tulisi parantaa Suomessakin

17.6.2015 • BLOGI • JUKKA TOPI

Suomen pankkijärjestelmä on yksi Euroopan keskittyneimmistä, ja suurimmat pankit ovat erityisen merkittäviä rahoituksen välittymisen kannalta Suomessa. Näiden rakenteellisten tekijöiden vuoksi [pankkikriisien kustannukset voisivat olla Suomessa tavanomaistakin suuremmat](#). Jottei rahoituksen välittyminen vaarantuisi, pankkisektorin riittävä riskinsietokyky on tärkeää varmistaa kaikissa olosuhteissa. Riskinsietokykyä voidaan tukea ns. makrovakauseräpolitiikan keinoin esimerkiksi edellyttämällä, että pankit pitävät yllä vahvaa vakavaraisuutta.

Makrovakauseräpolitiikan avulla voidaan Suomessa parantaa etenkin merkittävimpien pankkien kestävyyttä. Kansallisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävillä luottolaitoksilla (ns. O-SII-luottolaitokset, Other Systemically Important Institutions) asetettavat lisäpääomavaatimukset tulevat voimaan vuoden 2016 alusta. Vaatimukset voivat olla 0–2 prosenttia luottolaitoksen kokonaisriskin määrästä. Ne on täytettävä korkeatasoisella nk. ydinpääomalla.

Suomessa makrovakauseräpolitiikan päätöksenteosta vastaa Finanssivalvonnan johtokunta. Se päättää käytännössä rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävien luottolaitosten tunnistamisesta ja lisäpääomavaatimuksista. Tunnistusmenetelmän ja pankeille asetettavien vaatimusten on perustuttava lainsäädäntöön. Keskeiset kriteerit ovat luottolaitoksen koko, merkittävyys rahoitustoiminnassa, kytkeytyneisyys muuhun rahoitusjärjestelmään sekä maan rajat ylittävän toiminnan laajuus ja merkitys.

Lainsäädännössä annettuja tunnistusperusteita on vielä täsmennetty Euroopan pankkiviranomaisen (EPV) ohjeilla¹. Ohjeet sisältävät mittarit, joita on minimissään käytettävä merkittäviä luottolaitoksia määritettäessä. Tärkein yksittäinen mittari on luottolaitoksen taseen koko, jonka lisäksi keskeisiä tekijöitä ovat muun muassa kotimaiset maksut, talletukset ja luotonanto, rahoitussektorin sisäiset velat ja saatavat sekä rajat ylittävät velat ja saatavat.

Merkittäviä luottolaitoksia tunnistettaessa voidaan tukeutua pakollisten mittareiden lisäksi laajaan joukkoon valinnaisia mittareita.

Kaiken kaikkiaan luottolaitoksille asetettavat pääomavaatimukset vaihtelevat EU:n sisällä jonkin verran. Monissa jäsenmaissa on jo aiemmin sovellettu Suomen nykytasoa korkeampia rakenteellisia vaatimuksia. Esimerkiksi Ruotsissa on jo asetettu yhteensä 5 prosentin lisävaatimus neljälle suurimmalle pankkiryhmälle ja Virossa 2 prosentin lisävaatimus koko pankkisektorille. Yksinkertaistetusti voidaan siis sanoa, että tällä hetkellä suurimmille pankeille asetettu ydinpääomavaatimus on Ruotsissa 12 prosenttia kokonaisriskistä ja Virossa 9 prosenttia, kun Suomessa se on vain 7 prosenttia. Vertailussa on jätetty huomiotta muun muassa eräissä maissa asetetut rajoitukset pääomavaatimusten riskipainoihin ja eräät muut pankkikohtaiset vaatimukset.

Suomen suurimmilla luottolaitoksilla on omaa pääomaa nykyisin vallitsevia vaatimuksia enemmän. Näin ollen enimmäiskooltaan melko pienten lisäpääomavaatimusten asettamisen välitön vaikutus pankkien omien varojen määrään ja sitä kautta luotonantoon lienee vähäinen. Vaatimusten ensisijainen merkitys onkin siinä, että ne tukisivat pyrkimystä säilyttää merkittävimpien pankkien vakavaraisuus vahvana myös vastaisuudessa. Empiirinen tutkimus viittaa siihen, että pankkien vahva pääomitus ei pelkästään vähennä pankkikriisien todennäköisyyttä vaan tukee myös pankkien lainanantokykyä ja siten talouden elpymistä².

Koska pankkisektori on Suomessa keskittynyt, merkittävimpiä Suomessa toimivia luottolaitoksia koskevat vaatimukset ulottuisivat suhteellisen suureen osaan pankkijärjestelmästä. Näitä vaatimuksia ei voida kuitenkaan ulottaa koko pankkisektoriin. Niillä ei myöskään voida puuttua kaikkiin pankkijärjestelmässä syntyviin, esimerkiksi pankkien välisistä kytkennöistä aiheutuviin järjestelmäriskeihin.

¹ EBA Guidelines on the criteria to determine the conditions of application of Article 131(3) of Directive 2013/36/EU (CRD) in relation to the assessment of other systemically important institutions (O-SIIs).

² Ks. esimerkiksi Thakor, A.V., Bank Capital and Financial Stability: An Economic Trade-Off or a Faustian Bargain? Annual Review of Financial Economics, 2014, Vol. 6: 185-223.

KIRJOITTAJA

Jukka Topi työskentelee vanhempana neuvonantajana rahoitusmarkkina- ja tilasto-osastolla. Hän on EKPJ:n rahoitusvakauskomitean alaisen makrovakauspoliittikkaryhmän jäsen.

[jukka.topi\(at\)bof.fi](mailto:jukka.topi(at)bof.fi)

AVAINSANAT:

- [Vakaus](#)